Politico: V Maďarsku na západnom fronte Ukrajiny vládne nepokoj: Kým Kyjev bojuje s Kremľom, Budapešť podkopáva podporu Ukrajine

- CZ24 News | 2. září 2022

MAĎARSKO/UKRAJINA: Západná aliancia sa zaväzuje podporovať Ukrajinu až do trpkého konca. Maďarsko otvorene vyzýva Kyjev, aby sa vzdal.

Hlavné mestá v celej Európe posielajú Ukrajine zbrane, aby podporili kritickú protiofenzívu. A vo všeobecnosti trvajú na tom, že Ukrajina rozhodne, kedy je čas začať mierové rokovania.

Nie Maďarsko

Hoci je Maďarsko členom NATO aj Európskej únie, odmietlo sa pripojiť k ďalším západným spojencom pri poskytovaní vojenskej podpory Kyjevu. Namiesto toho zakázal dodávky zbraní prechádzať cez Maďarsko na susednú Ukrajinu.

Aj keď Budapešť podpísala sankcie EÚ, najprv trvala na zmiernení niektorých z nich. A aj keď v lete zúrili na východe Ukrajiny boje, maďarskí predstavitelia cestovali do Moskvy, aby rokovali o dohode o dodatočných dodávkach plynu.

Za zmenu kurzu na Ukrajine sa zasadzuje aj samotný maďarský premiér **Viktor Orbán.** V júlovom prejave povedal, že Západ by sa nemal sústrediť na víťazstvo vo vojne, ale na vyjednávanie o mieri a na predloženie dobrej mierovej ponuky.

> *Úlohou Európskej únie nie je stáť po boku Rusov ani Ukrajincov, ale stáť medzi Ruskom a Ukrajinou*

povedal.

Západná pomoc, tvrdil, len predlžuje konflikt. „Sankcie a dodávky zbraní neprinesú výsledky," povedal Orbán v auguste pre miestny rozhlas. „Keď sa človek ponáhľa hasiť oheň, neberie so sebou plameňomet."

Orbánov postoj k Ukrajine – prichádza v čase, keď sa európski lídri obávajú vojnovej únavy a zimy prudkých nárastov cien energií a inflácie – vyvolal obavy v Kyjeve a v zahraničí, že Maďarsko by sa mohlo ukázať ako najslabší článok Západu, ktorý sa snaží zvládnuť najväčšiu vojenskú krízu v roku Európa od druhej svetovej vojny.

Predstavitelia uznávajú, že Budapešť nie je vždy osamotená, pričom ostatné hlavné mestá niekedy zdieľajú aspoň časť obáv Maďarska. Ale keďže spojenci EÚ a NATO hľadajú nové spôsoby podpory Ukrajiny v dlhodobejšom konflikte, neochota Budapešti bude trvalým tŕňom v oku západnej aliancie.

Orbánovi je „Ukrajina jedno," povedal András Simonyi, bývalý maďarský veľvyslanec pri NATO a Spojených štátoch.

Postoj Maďarska k vojne „nie je len na obtiaž, je to hrozba," povedal. „Nemyslím si, že NATO alebo Európska únia to berú vážne. A myslím si, že je to chyba.

Maďarsko a Ukrajina môžu mať spoločnú hranicu, ale Budapešť dlhodobo kladie väčší dôraz na vzťah s Moskvou.

„Maďarská politika voči Ukrajine bola vždy do určitej miery podriadená maďarskej politike Ruska," povedal András Rácz, spolupracovník nemeckej rady pre zahraničné vzťahy. Poukázal na energetickú závislosť a investície v Rusku ako na hnací motor budapeštianskeho kalkulu.

Orbán začal svoju politickú kariéru ako protisovietsky liberál. Od svojho návratu k moci v roku 2010 však udržiaval užšie vzťahy s Kremľom, často sa stretával s ruským prezidentom Vladimirom Putinom a uzatváral kontroverznú dohodu s ruskou štátnou spoločnosťou o rozšírení existujúcej jadrovej elektrárne. 26. augusta, viac ako šesť mesiacov po rozsiahlom ruskom útoku na Ukrajinu, Maďarsko vydalo povolenie na realizáciu projektu.

Vzťah Maďarska s Ukrajinou, najmä za posledných päť rokov, bol zároveň skalnatý.

Budapešť sa opakovane dostala do konfliktu s Kyjevom v súvislosti so vzdelávacou a jazykovou politikou, ktorá podľa neho porušuje práva viac ako 100 000 maďarsky hovoriacich ľudí žijúcich na západnej Ukrajine. V dôsledku toho pred rozsiahlou ruskou inváziou Budapešť opakovane blokovala NATO organizovať stretnutia na ministerskej úrovni s Ukrajinou.

Veľká časť Orbánovej stratégie pre Ukrajinu – pred 24. februárom aj po ňom – vychádza z maďarskej domácej politiky.

Obviňovanie Kyjeva – a Západu – z vojny hrá do Orbánovho volebného príbehu, povedala politologička a ústavodarkyňa Edit Zgut-Przybylska. „Dobre to zapadá do euroskeptického populizmu Fideszu, ktorý tvrdí, že skorumpovaný imperialistický Západ ohrozuje stabilitu v strednej a východnej Európe," povedala.

Pred voľbami tento rok v apríli predstavitelia vládnucej strany Fidesz tvrdili – nepravdivo –, že Ukrajina sa snaží zasahovať do konania. Orbán vo svojom víťaznom prejave dokonca uviedol ukrajinského prezidenta Volodymyra Zelenského ako jedného zo svojich protivníkov.

Podľa Simonyiho, bývalého veľvyslanca, sa zdá, že Orbán tiež hrá dlhšiu geopolitickú hru a spolieha sa na vzostup rovnako zmýšľajúcich síl na oboch stranách Atlantiku.

Premiér – pod paľbou západných spojencov za podkopávanie demokratických inštitúcií Maďarska – často hovorí o relatívnom poklese moci Západu a potrebe budovať vzťahy v iných častiach sveta.

Výsledky nadchádzajúcich parlamentných polrokov v Spojených štátoch, povedal Orbán vo svojom rozhlasovom rozhovore, „by mohli ovplyvniť zahraničnú politiku USA – vrátane otázky vojny a mieru. Počítam s tým, že sa to stane."

Simonyi povedal, že **Orbán hľadá „to najlepšie zo všetkých svetov"** – americkú populistickú pravicovú vládu, ktorá by ho nechala na pokoji, ako aj vzťahy s Ruskom a Čínou, ktorým je jedno, čo sa deje v Maďarsku.

V súčasnosti však februárový útok Ruska zmenil kalkul. Keď sa Západ zhromažďuje za Zelenskyyom, Orbán nemal inú možnosť, ako sa postaviť do radu.

Keď lídri EÚ súhlasili s udelením štatútu kandidátskej krajiny Ukrajine, čím sa otvorili dvere

prípadnému členstvu v EÚ, maďarský líder im nestál v ceste. A hoci Maďarsko nepovoľuje prechod zbraní na Ukrajinu, umožňuje im tranzit do iných krajín NATO, odkiaľ môžu pokračovať v ceste smerom k frontovej línii. Budapešť tiež v tichosti podporila použitie fondu EÚ na preplatenie krajín posielajúcich kyjevské vojenské vybavenie.

Maďarskí predstavitelia tvrdia, že ich krajina je v súlade so západnou alianciou. „O maďarskom postavení koluje veľa mýtov," povedal jeden vysoký maďarský predstaviteľ, ktorý hovoril pod podmienkou anonymity. Postoj Budapešti k sankciám, najmä pokiaľ ide o energetiku, označil za odraz „geografickej a ekonomickej reality" krajiny.

„Neboli sme jediní, ktorí mali národné výhrady," povedal predstaviteľ.

Stále však existujú obavy. „Maďarsko robí len nevyhnutné minimum," povedal Rácz z Nemeckej rady pre zahraničné vzťahy. „Myslím si, že to nenarúša konsenzus, nenarúša to jednotu," povedal. „Oslabuje to jednotu."

Predstavitelia sú znepokojení napätím v aliancii

Reakcia Budapešti na inváziu už ďalej izolovala maďarskú vládu v rámci Európy a ochladila vzťah krajiny s jej najbližším spojencom, Poľskom.

Ale teraz, viac ako šesť mesiacov po vojne, je napätá aj jednota západnej aliancie na Ukrajine. Medzi európskymi ruskými jastrabmi – najmä pobaltskými štátmi – a niektorými západnými hlavnými mestami existujú trhliny v otázkach, ako je zákaz ruských víz a ako postupovať s budúcimi balíkmi sankcií.

Niektorí predstavitelia tiež tvrdia, že existuje rozpor medzi expanzívnou podporou Washingtonu pre Kyjev a relatívne skromnejšou pomocou Európy. A obavy z vojnovej únavy prenikajú do hlavných miest pred tuhou zimou.

Západní partneri sa v tejto situácii obávajú, že Maďarsko – ako taká odľahlá hodnota – riskuje podkopanie politiky jednoty a bezpečnosti EÚ.

„Maďari praktizujú svoju vlastnú imperiálnu politiku voči krajinám, ktoré ich obklopujú, kde je maďarská menšina," povedal jeden stredoeurópsky predstaviteľ.

„Orbán potrebuje financovať svoju veľkorysú sociálnu politiku predajom európskej bezpečnosti," dodal predstaviteľ a opísal správanie maďarskej vlády „ako ruského a čínskeho trójskeho koňa".

Maďarsko bude podľa predstaviteľa naďalej odolávať istým snahám pomôcť Ukrajine – ale v medziach toho, ako „doteraz konali".

„Myslia len na seba, konajú len pre seba," povedala táto osoba.

Ukrajinská vláda medzitým v posledných týždňoch zmiernila svoju verejnú kritiku Maďarska po hlasitej kritike zo strany Zelenského v prvých mesiacoch vojny. Obavy v Kyjeve však pretrvávajú.

Maďarské vedenie presadilo svoju „politickú internú agendu a agendu svojich ruských priateľov v protiklade k jednote a hodnotám – žiaľ," povedala Ivanna Klympush-Tsintsadze, predsedníčka výboru ukrajinského parlamentu pre integráciu do EÚ.

„V rôznych krajinách Európy a NATO sú politické sily, ktoré v skutočnosti tiež pracujú na podkopaní jednoty," poznamenala Klympush-Tsintsadze a dodala, že v Maďarsku sú tieto sily pri moci.

Prístup maďarskej vlády, povedala, ma „znepokojuje – ako ďalej podkopáva spoločnú reakciu“.

AUTOR: Lili Bayer

Zdroj: Politico

Překlad: SK Správy